

Úlohy 1. kola AO v roku 2010 pre kategóriu SŠ – stredné školy

1. Jazero (30 bodov)

Koľko slnečnej energie prijme jazero s plochou 1 km^2 za 1 minútu pri jasnej oblohe, keď výška Slnka nad horizontom je 30° a priepustnosť atmosféry je 80 % ?

2. Vega v Lýre (30)

- Ako dlho trvá svetlu cesta z Vegy na Zem, ak jej ročná paralaxa je $0,11''$?
- Koľko rokov by sme museli letieť k Vege rýchlosťou 30 km/s , aby sme sa dostali k nej na polovičnú vzdialenosť?

3. Deneb (20)

Deneb je hviezdny nadobor, oveľa žiarivejší ako naše Slnko a na oblohe ho vidíme ako hviezdou so zdanlivou hviezdou veľkosťou $1,25$ magnitúdy. Keby bol Deneb vo vzdialenosti Síría, akú by mal zdanlivú jasnosť? Porovnajte s Mesiacom.

4. Cirkumpolárna hviezda (20)

Cirkumpolárna hviezda pozorovaná z miesta X v hornej kulminácii severne od zenitu má zenitovú vzdialenosť $29^\circ 47'$ a v dolnej kulminácii jej zenitová vzdialenosť je $41^\circ 49'$. Určite zemepisnú šírku miesta X a vypočítajte výšku hviezdy v dolnej a hornej kulminácii. Situáciu graficky znázornite.

5. Čierne diery (30)

Vypočítajte hustotu:

- superhmotnej čiernej diery s celkovou hmotnosťou $10^8 M_\odot$,
- čiernej diery s hmotnosťou $5 M_\odot$.

6. Asteroid (30)

Asteroid má synodickú obežnú dobu 2,5 roka. Predpokladáme, že asteroid aj Zem obiehajú po kruhových dráhach. Vypočítajte jeho vzdialenosť od Slnka.

7. Praktická úloha (40)

V mesiaci február 2010 pozorujte planétu Mars a zakresľujte jej polohu medzi hviezdami. Ku každému pozorovaniu uveďte miesto, dátum a čas.